

Asma en M., een jaar later

Sommige vluchtelingenkinderen die helemaal alleen in ons land aankomen, zijn nog geen 10 jaar oud. Zij worden meteen in een pleeggezin opgenomen. In november 2017 maakten we zo kennis met het Syrische meisje M. (7) en het Afghaanse meisje Asma (9). Een jaar later zochten we hen weer op, intussen allebei verenigd met hun ouders. ‘Maar met de aankomst van de ouders in ons land is dit verhaal helemaal niet afgelopen.’

GEZINSHERENIGING LOST NIET METEEN ALLE PROBLEMEN OP

‘Dit Syrische gezin hoort nu bij ons’

Een maand geleden konden de ouders van M. hun dochter in de armen sluiten, na een scheiding van vijftien maanden. ‘Wat een opluchting. En ze spreekt al vloeiend Frans, een wonder!’ Het relaas van een gezinshereniging – die nog niet voltooid is.

VAN ONZE REDACTRICE VEERLE BEEL

De dag dat de ouders van M. op Zaventem geland zijn, vergeet Hafida Bhougassal nooit meer. Het was een woensdag, 7 november. M., het 8-jarige vluchtelingenkind uit Syrië dat bij het Marokkaans-Belgische gezin in Sint-Ulriks-Kapelle verblijft, zou na een scheiding van vijftien lange maanden eindelijk haar ouders en drie jongere zusjes terugzien. Op basis van het Dublin-III-akkoord werden ze door de Belgische overheid van Athene naar ons land overgevlogen. Dat akkoord bepaalt dat gezinsleden die asiel hebben aangevraagd in verschillende EU-landen, met elkaar herenigd moeten worden.

‘M. en haar ouders en zusjes zijn elkaar in de armen gevallen, en zelfs op de grond gevallen van emotie. Zij hebben gehuild, en wij ook. Het was te veel, echt. Omstanders in de luchthaven bleven staan om te kijken wat er aan de hand was. *Bon*, dat is allemaal normaal na zo’n lange scheiding, maar het was toch té intens. Ik zal het nooit vergeten!’, zegt Hafida.

Vandaag woont niet alleen M. bij het gezin Bhougassal, maar ook haar zusje S. (6). In het weekend gaan ze naar hun ouders, die voorlopig in het Klein Kasteeltje blijven wonen. Wat aanvankelijk een eindpunt van een pleegzorgtraject leek te kunnen worden – de hereniging van M. met haar gezin – blijkt nu nog een vervolg nodig te hebben. ‘Mijn man vroeg ik of ik zeker was. Nee dus. Maar ik had me al zover geëngageerd. Ik kon niet meer terug. Ik heb me er dus ingesmeten – een andere optie was er niet.’

Twee meisjes

Even terugspoelen naar eind augustus 2017. Een klein meisje van 7 jaar kwam alleen in ons land aan. Minor-Ndako, de organisatie die niet-begeleide minderjarige vluchtelingen opvangt, engageert zich ertoe om voor de allerjongsten een gezin te vinden dat bereid is zo'n kind onmiddellijk in huis te nemen, in de vorm van een directe pleegplaatsing. Want een gezin is voor jonge kinderen zoveel beter dan een leefgroep. Sinds februari 2017 zijn er veertien kinderen direct geplaatst in een pleeggezin.

'Mijn man had op de radio gehoord dat ze pleeggezinnen zochten die Arabisch spreken', vertelde Hafida daar eerder al over in de krant (*DS zaterdag 16 december 2017*).

Er stond in het contact met haar pleegkind dus geen enkele taalbarrière in de weg. M. had het geluk dat ze vanaf de eerste schooldag kon inpikken in het eerste studiejaar van de Brusselse basisschool Notre Dame de la Sagesse. Ze leerde snel.

'Wil je mijn rapport zien?', vraagt M. bijgevolg in het Frans bij ons recente bezoek. Ze zit nu in het tweede leerjaar. Er staan alleen maar goede dingen in: 'Je hebt zin om te leren', 'Je geeft het beste van jezelf', 'Ik kan je maar aanmoedigen om zo door te gaan'.

Sinds een maand gaat ook haar zusje S. mee naar school. 'Spijtig dat ze de eerste twee maanden heeft moeten missen', zegt Hafida.

Er is op school iemand die het meisje probeert bij te werken, maar ook Hafida doet haar best: als ze de kinderen van school heeft gehaald, geeft ze hen eerst te eten, waarna ze samen aan het huiswerk beginnen. 'Soms ben ik zelfs nog bezig als mijn man thuiskomt van zijn werk.'

Angsten 's nachts

S. spreekt Hafida nog voortdurend in het Arabisch aan en stelt veel vragen. Hafida reikt haar telkens Franse woorden aan. 'Een of twee kinderen opvangen: qua plaats maakt het niet zoveel verschil. Maar ze vraagt wel meer aandacht. Ik moet 's morgens ook een halfuur vroeger opstaan, om de meisjes allebei op tijd klaar te hebben voor school. S. is de ochtendlijke routine nog niet gewend. Ik moet haar nog helpen met douchen en haar kammen. En 's nachts wordt ze geregeld geplaagd door angsten. Dan kruipt ze bij M. in bed.'

Pleegzorg kan tot zes maanden na de gezinshereniging blijven doorlopen. Hafida had geen concrete plannen. 'Ik wist dat het gezin nog veel hulp nodig zou hebben', zegt ze.

Op de dag van aankomst heeft ze de ouders en zusjes uitgenodigd voor een uitgebreide maaltijd in Sint-Ulriks-Kapelle. De voogd van M. had opvang voor de eerste nacht geregeld, en samen hebben ze het gezin de volgende dag naar hun eerste afspraak met de Dienst Vreemdelingenzaken begeleid. M. moest daar strikt genomen niet bij zijn, maar wilde absoluut bij haar ouders blijven.

Hafida: 'Haar ouders hebben haar aangemoedigd om voorlopig toch bij ons te blijven wonen. Ze vinden het in hun huidige situatie te moeilijk om hun kinderen elke dag naar school te begeleiden, en ze spreken ook de taal nog niet. Strikt genomen had ik nee kunnen zeggen, maar dat kreeg ik niet over mijn hart. Dus kwam M. weer mee met ons. In de dagen die volgden, zag ik dat ze treurde. Daarom heb ik in het weekend voorgesteld om ook S. in huis te nemen. Het zou jammer zijn als zij niet dezelfde kansen kreeg als M.'

'Hun toekomst ligt niet bij ons, daar hebben we nooit een geheim van gemaakt. Toen haar familie nog niet in België was, zei M. vaak: later zal ik met mijn papa en mama ook in een huis als dit wonen, en we zullen ook zo'n auto hebben als jullie. Dat zal natuurlijk nog wel even duren ...'

Elke vrijdagavond brengt Hafida de twee meisjes naar het Klein Kasteeltje, waar hun ouders en twee jongste zusjes verblijven. Elke zondagavond haalt ze hen daar weer op, niet al te laat, zodat ze in Sint-Ulriks-Kapelle nog kunnen douchen. 'Ze hebben allebei een verkoudheid opgelopen door te douchen in het Klein Kasteeltje. Ze verbleven toen nog in een slaapzaal en moesten na de douche met hun natte haren door een koude gang

teruglopen. Nu heeft het gezin gelukkig een kleine studio met eigen douche en eigen keuken gekregen. Het gebouw is uitgeleefd, dat weet iedereen. We hebben die studio eerst grondig moeten schoonmaken. Maar ze zijn erg blij dat ze zelf kunnen koken.'

'Ik vond de slaapzaal beter', zegt M. van achter in de auto, onderweg naar het Klein Kasteeltje. 'Er was héél veel plaats om te spelen!'

Slechte ouders

Papa staat M. en S. op te wachten op de binnenplaats van het Klein Kasteeltje. De meisjes vliegen hem in de armen. In hun studio ontmoeten we mama en de jongste dochters. Ze willen hun naam niet in de krant, omdat ze hun asielaanvraag niet in het gedrang willen brengen, maar ze willen wel enkele vragen beantwoorden. Hafida tolkt. Hoe was het om zo lang van hun dochter gescheiden zijn?

'Het was natuurlijk niet de bedoeling en toen het toch gebeurde, voelden we veel spijt. We hebben veel problemen gehad met de familie, die ons belde van overal in de wereld: *wat hebben jullie nu gedaan? Jullie dochter weggegeven? Toch niet verkocht? Hoe konden jullie? Ze is verloren, jullie gaan haar nooit meer terugzien!* We kregen veel verwijten, alsof wij slechte ouders waren', zegt de vader.

Toen het nieuws kwam dat M. geplaatst was in het gezin van Hafida, voelden ze zich langzaam wat geruster. 'We hadden al die tijd, en trouwens ook nu nog, dagelijks contact met haar via het internet. Naarmate de tijd verstreek, raakten we er meer en meer van overtuigd dat ze in goede handen was.'

Smokkelaars

Maakt het voor hen veel uit dat het pleeggezin ook moslim is? 'Niet per se', zegt de vader. 'In Syrië leefden we goed samen met de christenen. Ik had er ook christelijke vrienden, we speelden samen op straat.'

Ze zijn al sinds 2011 weg uit hun land, maar bleven in 2015 bij de grens met Macedonië steken. 'Niemand mocht er nog door.' Ze ondernamen een poging om met smokkelaars de grens over te steken en raakten gescheiden van hun oudste dochter. Mama zegt: 'Wat is ze mooi geworden! Ze vroeg me of ik gekrompen was. En ze spreekt al vloeiend Frans, een wonder!'

Het gezin hoopt nu in ons land een toekomst te kunnen uitbouwen. Ze voelen zich erg opgelucht: 'Dit is een droom die uitkomt. Al is het hier wel anders dan in Athene! Ook woonden we daar in een appartementje, en zitten we hier weer in een centrum. Het eten in de refter wordt slecht klaargemaakt, maar in onze studio kunnen we zelf koken. De gangen liggen er vaak vuil bij. De wifi is beperkt. Maar we kunnen het verdragen, omdat we weten dat de situatie tijdelijk is.'

De vader van M. stelt op zijn beurt een vraag: 'Weet u wanneer ik zal kunnen werken? Hoe gaat dat in dit land? Is er een instantie die mij zal helpen om werk te zoeken, of moet ik het zelf doen? Hoelang moeten wij hier nog blijven wachten?'

Syrische maaltijd

Voor haar vertrek terug naar huis krijgt Hafida een kom eten mee: een Syrische maaltijd, bereid door de moeder van M. In de auto op de terugweg vertelt ze: 'Ze wilde graag iets terugdoen. Ze vinden dat ze al te vaak bij ons thuis zijn komen eten. Ze hadden afgesproken, verklaptten ze me daarnet, om een volgende uitnodiging af te slaan.'

Nodigt ze het gezin vaak uit? 'We zijn samen naar het oudercontact op school geweest deze week. En vorig weekend heb ik ze uitgenodigd om kennis te maken met mijn zussen en een nichtje van mij. Ik heb een grote familie, en aan die familie is nu een Syrisch gezin toegevoegd.'

Dat ze zo betrokken zou raken, had Hafida niet voorzien. ‘Voor ik eraan begon, dacht ik dat ik het ene na het andere pleegkind in huis zou nemen. Maar ik merk dat het veel intensiever is dan ik had verwacht. Met de aankomst van de ouders in ons land is dit verhaal helemaal niet afgelopen. Ze zullen onze hulp nog lang nodig hebben, en ik ben bereid om die te geven. Ik ga in ieder geval tot het einde van dit schooljaar voor de meisjes zorgen.’

‘Veel mensen zeggen dat ik me te ver geëngageerd heb, maar dit is hoe ik ben. Ik doe het op mijn manier, en ik kan niet anders. Als ik een verschil kan maken voor dit ene gezin, dan is dat toch al heel wat?’

Gezinnen die zich kandidaat willen stellen voor een directe plaatsing van een jong vluchtelingenkind, kunnen zich melden bij minor-ndako.be en PleegzorgVlaanderen.be